

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Efter bygningsfredningslovens § 3, stk. 2, indstilles af de syv medlemmer, det særlige bygningsyn består af, ét af Københavns kommune og Den danske Købmandsforening*) i fællesskab og ét af De samvirkende Sognerådsforeninger og Bymæssige Kommuner i fællesskab. Da det er sandsynligt, at strukturen af de nuværende kommunale organisationer bliver ændret i forbindelse med kommunalreformen, er det foreslået, at ministeren — hvis sådanne ændringer finder sted — kan fastsætte de heraf følgende nødvendige ændringer med hensyn til indstillingen af de pågældende to medlemmer.

Endelig er det fundet hensigtsmæssigt, at der i loven indføjes en bestemmelse om, at den skal revideres senest i folketingsåret 1973-74. På dette tidspunkt vil bygningsfredningsloven have virket i 7-8 år, og det vil derfor nok være rigtigt da at gennemgå hele loven for at se, om den har fungeret som forudsat, eller om der i øvrigt bør ske tilføjelser eller ændringer.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale det fremsatte lovforslag til det høje folketings hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Nathalie Lind): Her ved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.), forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser), forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb) og

forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Betaling for ophold på alderdomshjem og plejehjem).

Forslagene til ændringerne i pensionslovene tager i første række sigte på en forhøjelse af grundbeløbet for folkepension, invalidepension og enkepension samt af invalidepensionslovens satser for invalidi-

tetsbeløb, erhvervsudygtighedsbeløb, bistands- og plejetillæg og invaliditetsydelse.

Herudover foreslås — ved forslaget til ændring af folkepensionsloven — gennemført en væsentlig udvidelse af adgangen til at udbetale pension til personer over 67 år, der efter at have fået tillagt pension tager bopæl i udlandet. Jeg skal senere vende tilbage til dette forslag.

Forhøjelsen af grundbeløbet udgør i forhold til de beløb, der kom til udbetaling pr. 1. april 1969, normalt 50 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 33 kr. månedlig for andre.

Forhøjelsen fremkommer for det første derved, at det midlertidige tillæg, der — som kompensation for lønforbedringerne på arbejdsmarkedet — ydes pensionisterne i tiden indtil 1. april 1970, fra dette tidspunkt foreslås indregnet i pensionernes grundbeløb som forudsat i bemærkningerne til forslaget om det nævnte tillæg. Tillægget udgør normalt 35 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 23 kr. for andre.

Dernæst stilles der — som forudsat ved gennemførelsen af det midlertidige tillæg — forslag om en forhøjelse af grundbeløbet, der skal modsvare de lønforbedringer, som lavtlønnede mandlige arbejdere vil opnå i overenskomstperiodens 2. år. Denne del af forhøjelsen, der udgør 15 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 10 kr. månedlig for andre, er medregnet i de forannævnte beløb på henholdsvis 50 kr. og 33 kr.

Endvidere foreslås invalidepensionens satser for invaliditetsbeløb, erhvervsudygtighedsbeløb, bistands- og plejetillæg samt invaliditetsydelse forhøjet, idet disse ydelser — bortset fra erhvervsudygtighedsbeløbet — efter gældende lov andrager beløb, der er sat i bestemt forhold til grundbeløbet. Således svarer invaliditetsbeløbet og invaliditetsydelsen til halvdelen af pensionens grundbeløb, medens bistanstillæggene og plejetillæggene udgør et beløb svarende til

*) Trykfejl. Skal være: Den danske Købstadsforening.

[Socialministeren.]

henholdsvis halvt og helt grundbeløb til en enlig. Erhvervsudygtighedsbeløbet, der hidtil har andraget et beløb svarende til halvdelen af pensionens grundbeløb, er fra 1. januar 1970 forhøjet fra 4.248 kr. til 5.628 kr. for ægtepar, når begge ægtefæller opfylder betingelserne for at opnå beløbet, og fra 2.820 kr. til 3.744 kr. for andre — ved pristal 100. Forhøjelsen er en følge af, at de i skattelovgivningen indeholdte regler om nedslag i skatteansættelsen for pensionisterne og om persontilskud bortfalder ved overgangen til kildeskat. Under hensyn til begrundelsen for forhøjelsen er det fundet rimeligt, at forhøjelsen af erhvervsudygtighedsbeløbet som følge af forbedringerne på arbejdsmarkedet fortsat sker med udgangspunkt i et beløb svarende til halvdelen af pensionens grundbeløb.

Ved de foreslåede forhøjelser opretholdes — med den ændring, der følger af, at erhvervsudygtighedsbeløbet som nævnt forhøjes fra 1. januar 1970 — det hidtidige forhold mellem de pågældende ydelser og grundbeløbet.

Som jeg nævnte indledningsvis, stilles der forslag om en udvidelse af adgangen til at udbetale pension til pensionister over 67 år, der bosætter sig i udlandet. Om baggrunden for forslaget kan jeg oplyse, at jeg i et samråd i foråret med det folketingsudvalg, der behandlede forslaget om forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsreglerne m. v., gav tilsagn om at undersøge mulighederne for en udvidelse på dette område, når vi fra 1. april 1970 nåede frem til den såkaldte fulde folkepension. Samtidig gav jeg udtryk for, at udbetaling af pension i udlandet fortsat alene skulle kunne ske, hvor den pågældende allerede ved udrejsen har fået tillagt pension, ligesom det måtte være en betingelse, at pågældende har boet her i landet i en længere årrække.

Efter den gældende lovgivning er bopæl her i landet en betingelse for at kunne oppebære pension, men siden en lovændring i 1961 har socialministeren kunnet dispensere fra bopælskravet i undtagelsestilfælde.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, er begrænsningen for at have ret stramme restriktioner på dette område, bl. a., at retten til pension her i landet —

i modsætning til, hvad der gælder i flertallet af andre lande — blot er betinget af 1 års bopæl her i landet, og at pensionerne er undergivet en indtægtsregulering, der i praksis ikke kan gennemføres for pensionister med ophold i udlandet.

Denne begrundelse vil ikke have samme vægt efter overgangen til fuld folkepension fra 1. april 1970, hvor personer over 67 år bliver berettiget til pensionens fulde grundbeløb uden hensyn til de økonomiske forhold.

Regeringen har derfor fundet det rimeligt at fravige bopælskravet for denne gruppe af pensionister, således at de vil kunne bevare deres pension, selv om de tager ophold i udlandet. Som jeg nævnte, må det dog fortsat være en betingelse, at de pågældende har boet her i en længere årrække.

Bestemmelsen er udformet således, at personer over 67 år med dansk indfødsret, der efter at have fået tillagt pension tager bopæl i udlandet, vil kunne medtage pensionen, såfremt de har haft fast bopæl her i riget i de sidste 10 år forud for det fyldte 67. år.

Lovforslaget hviler på den betragtning, at personer, der opfylder dette bopælskrav, i almindelighed må antages at have levet en betydelig del af deres liv her og udøvet deres væsentligste arbejde her i landet. Samtidig har jeg lagt vægt på at give bestemmelsen en sådan udformning, at retten til at medtage pensionen til udlandet direkte fremgår af loven, hvorved der både lokalt i kommunerne og centralt i socialministeriet undgås en tidkrævende sagsbehandling og opnås en administrativ forenkling.

Forslaget til ændring af omsorgsloven har til formål at forhøje det beløb, der skal stå til rådighed for pensionister på alderdomshjem og plejehjem til deres personlige fornødenheder, og i øvrigt at gennemføre en ændring af reglerne for betaling for ophold på hjemmene. Forhøjelsen af beløbet til personlige fornødenheder må ses i forbindelse med forhøjelsen af pensionernes grundbeløb, idet der dog sker en yderligere forhøjelse i anledning af, at bestemmelserne i skattelovgivningen om persontilskud falder bort.

Den væsentligste ændring af reglerne for

[Socialministeren.]

betaling for ophold på hjemmene med indtægt, som pensionisten har ved siden af pensionen, er, at der — på samme måde, som det er gennemført for folkepensionen — indføres en bestemmelse om, at der af indtægterne højst indbetales 60 pct.

Idet jeg i øvrigt skal henvise til bemærkningerne til forslagene, skal jeg med hensyn til udgifterne ved forslagene oplyse, at medens merudgifterne ved det midlertidige tillæg i 1969-70 udgjorde 139 mill. kr., bliver de samlede merudgifter i 1970-71 og 1971-72 henholdsvis 240 og 245 mill. kr. Statens merudgifter, der i 1969-70 var 94 mill. kr., bliver i alt i 1970-71 215 mill. kr. og 1971-72 244 mill. kr.

Der kan ikke forventes merudgifter ved udvidelsen af adgangen til at oppebære pension i udlandet.

Af hensyn til kommunernes beregning af pensionerne og beløbene til personlige fornødheder pr. 1. april 1970 er det nødvendigt, at forslagene er færdigbehandlet her i tinget inden udgangen af indeværende år.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de fremsatte lovforslag til tingets hurtige og velvillige behandling.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om forhøjelse af hædersgaver*.

Til personer, der blev særlig hårdt ramt i forbindelse med krigen og besættelsen, yder staten hædersgaver.

Sådanne hædersgaver ydes til efterladte efter faldne og til sårede den 9. april 1940 og den 29. august 1943.

Endvidere ydes der i henhold til lov nr. 93 af 20. marts 1940 og lov nr. 383 af 9. august 1945 hædersgaver til efterladte efter danske søfarende og fiskere, der satte livet til under arbejdet for at skaffe Danmark dets livsvigtige forsyninger under krigen eller under aktiv tjeneste for den allierede krigsførelse, samt til søfarende og fiskere, der under sådan gerning invalideredes i sværere grad.

Endelig ydes der i en række tilfælde hædersgave i henhold til lov nr. 475 af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre. Det drejer sig her om tilfælde, hvor danske statsborgere satte liv eller helbred til under deltagelse i modstands-

kampen eller som følge af internering eller deportation på grund af deltagelse i modstandsbevægelsen, samt om danske statsborgere, der blev dræbt eller alvorligt invalideret under tjeneste i det danske politi og grænsegendarmeri eller ved gengældelsesaktioner fra besættelsesmagts side.

Hædersgaverne ydedes oprindeligt med 800 kr. årlig til de invaliderede og som hovedregel med samme beløb til enkerne. Til børn af de dræbte eller invaliderede ydedes oprindeligt 200 kr. årlig til det fyldte 18. år.

Disse hædersgaver er ved fire lejligheder blevet forhøjet under hensyn til den stedfundne prisudvikling.

Den første gang var i 1955 i forbindelse med 10 års dagen for befrielsen, da hædersgaverne blev forhøjet med 25 pct., således at beløbene herefter som hovedregel udgjorde henholdsvis 1.000 kr. og 250 kr. årlig.

Den anden forhøjelse fandt sted i 1960, efter at der var forløbet 15 år efter befrielsen. Ved denne lejlighed forhøjedes hædersgaverne med yderligere 25 pct. af de oprindelige beløb til henholdsvis 1.200 kr. årlig til invaliderede og enker og 300 kr. årlig til børn.

Den tredje forhøjelse blev foretaget i 1965 i anledning af 20 års dagen for Danmarks befrielse. Hædersgaverne forhøjedes på ny med 25 pct. af de oprindelige beløb. Ydelserne udgjorde herefter 1.400 kr. årlig til invaliderede og enker og 350 kr. til børn.

Den seneste forhøjelse blev gennemført i 1968 i anledning af 25 års dagen for den danske regerings officielle brud med besættelsesmagten. Forhøjelserne udgjorde atter 25 pct. af de oprindelige beløb, således at ydelserne fra den 1. oktober 1968 udbetales med 1.600 kr. til invaliderede og enker, idet ændringen ikke har praktisk betydning for børn, der som nævnt kun kan modtage hædersgaver til det fyldte 18. år.

Den 5. maj 1970 er der gået 25 år siden Danmarks befrielse. Regeringen foreslår i denne anledning, at hædersgaverne med virkning fra den 1. april 1970 forhøjes med yderligere 25 pct. eller 200 kr., således at de fra nævnte dato udgør 225 pct. af de oprindelige beløb, d. v. s. 1.800 kr. til invaliderede og enker.

Regeringen har fundet det rigtigst at foreslå en forhøjelse af samme størrelse som ved